

13. When the Monopolist differentiates between two consumers, the practice is called

- a) Price discrimination
b) Price
c) Profit
d) None of these

Q. 2. Write Short Note (Any 3)

(15)

1. Average cost
2. Marginal cost.
3. Natural Monopoly
4. Quasi -rent
5. Collective bargaining

Q. 3. Answer the following question in 150 words. (any 2)

(20)

1. State any three differences between Monopoly and perfect competition
2. Explain the characteristics of perfectly competitive market.
3. Distinguish between fixed and variable costs. Distinguish between Average costs and Marginal costs.
4. Write down the difference between Micro and Macro Economics.

Q. 4. Answer the following question in 300 words. (any one)

(15)

1. Explain the difference between fixed costs and variable costs.
2. Indicate three similarities between monopolistic competition and perfect competition.
3. Explain the risk, uncertainty theory of profit.

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र. १. खालील प्रश्नांचे योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही १०) (१०)**
१. उत्पादन शून्यापर्यंत घटले तरी ..... खर्च द्यावाच लागतो.
अ) निश्चित
ब) बदलता
क) सीमान्त
ड) स्थिर (न बदलणारा)
  २. उत्पादन खर्चाचा आणखी एक एकक म्हणजे एकूण खर्चामध्ये समाविष्ट केलेला .....
खर्च होय.
अ) सरासरी
ब) सीमान्त
क) निश्चित
ड) स्थिर (न बदलणारा)
  ३. .... खर्च उत्पादनानुसार प्रत्यक्षपणे बदलतात.
अ) सरासरी खर्च
ब) स्थिर खर्च
क) सीमान्त खर्च
ड) बदलता खर्च
  ४. .... आणि ..... या दोन प्रमुख शाखा अर्थशास्त्रात आहेत.
अ) सूक्ष्मलक्षी व समग्रलक्षी
ब) मागणी व पुरवठा
क) वस्तू व श्रमबाजार
ड) ह्यापैकी कोणतेही नाही
  ५. कालांतराने होणाऱ्या राष्ट्रीय उत्पादनातील चढउतारास ..... असे म्हटले जाते.
अ) विनिमय संतुलन
ब) शासकीय संतुलन
क) व्यवसाय चक्र
ड) आर्थिक प्रगती

६. चहा हा कॉफिला ..... आहे.
 अ) पूरक
 क) पर्यायी
 ब) मागणी
 ड) पसंती
७. व्यापारी अर्थशास्त्राचे मूळ हे ..... अर्थशास्त्रामध्ये आहे.
 अ) आधुनिक
 क) सूक्ष्म अर्थशास्त्र
 ब) अभिजात / सनातनवादी
 ड) व्यवहार तोल
८. एखाद्या वस्तूचा वापर अनेकाधिक कारणासाठी होत असला तर त्या वस्तूची मागणी ..... असते.
 अ) प्रत्यक्ष मागणी
 क) अप्रत्यक्ष मागणी
 ब) लवचिक मागणी
 ड) मागणी
९. .... बाजारात कमी प्रमाणात विक्रेते असतात.
 अ) अल्पाधिकार
 क) शुद्ध मक्तेदारी
 ब) द्विधिकार
 ड) पूर्ण स्पर्धायुक्त बाजार
१०. कोणत्याही बाजारात भांडवलाच्या वापरासाठी दिलेल्या किंमतीला ..... म्हणतात.
 अ) नफा
 क) तोटा
 ब) व्याज
 ड) नफ्याचा हिस्सा
११. अतिदीर्घ कालावधी बाजाराला ..... असे सुध्दा म्हटले जाते.
 अ) स्थानिक बाजार
 क) चिरकाल टिकणारा बाजार
 ब) राष्ट्रीय बाजार
 ड) अल्पकालावधी बाजार
१२. .... वस्तुंची मागणी जास्त लवचिक असते.
 अ) टिकाऊ वस्तू
 क) चैनीच्या वस्तू
 ब) विशिष्ट वस्तू
 ड) गरजेच्या वस्तू
१३. ज्यावेळी मक्तेदार दोन ग्राहकामध्ये फरक करतो, त्यावेळी अशा बाबीला ..... म्हणतात.
 अ) मूल्यभेद
 क) नफा
 ब) मूल्य
 ड) यापैकी कोणतेही नाही.

प्र. २. टीपा लिहा (कोणतेही ३)

(१५)

१. सरासरी खर्च
२. सीमांत खर्च
३. स्वाभाविक खर्च
४. आभास खंड
५. सामूहिक सौदा

प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर १५० शब्दांत लिहा.

(२०)

१. मक्तेदारी आणि पूर्ण स्पर्धा यातील तीन फरक स्पष्ट करा.
२. पूर्णस्पर्धा बाजाराची वैशिष्ट्ये सांगा आणि त्याचे स्पष्टीकरण द्या.
३. स्थिर खर्च आणि बदलता खर्च यामधील फरक सांगा तसेच सरासरी खर्च आणि सीमान्त खर्च यामधील फरक सांगा.
४. सूक्ष्मलक्षी आणि समग्रलक्षी अर्थशास्त्र यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे ३०० शब्दांत लिहा.

(१५)

१. स्थिर खर्च आणि बदलता खर्च यांतील फरक स्पष्ट करा.
२. मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा आणि पूर्ण स्पर्धा यांतील सारखेपणा असलेले तीन घटक विशद करा.
३. नफ्याच्या सिद्धांतातील जोखीम आणि अनिश्चितता यांचे स्पष्टीकरण द्या.